

Fritidshem-tyyppisen "vapaa-ajan kodin" pilotointi Alavieskaan

Ruotsissa ns. fritidshem eli "vapaa-ajan koti" on lailla turvattu ja kunnille pakollinen palvelu, joka tarjoaa 1.–6.-luokkalaisille lapsille ohjattua ja turvallista toimintaa ennen ja jälkeen koulupäivän sekä loma-aikoina, perheiden tarpeiden mukaisesti.

Palvelu on maksullinen, mutta perheille kohtuuhintainen. Esimerkiksi Haaparannalla korkein maksu on noin 102 euroa kuukaudessa, ja seuraavista sisaruksista maksu puolittuu, neljännestä lapsesta ei peritä maksua lainkaan. Malli on Ruotsissa osoittautunut toimivaksi tavaksi helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä tukea lasten hyvinvointia ja turvallista arkea.

Perustelut Alavieskan näkökulmasta

Alavieskassa fritidshem-mallin kaltainen palvelu voisi tarjota merkittävää tukea lapsiperheille.

Monet vanhemmat, etenkin yksinhuoltajat, kokevat haasteelliseksi järjestää lasten hoidon koulun loma-aikoina tai pitkinä iltapäivinä. Kaikilla ei ole käytettävissä isovanhempia tai muuta tukiverkostoa ja lapsi saattaa joutua viettämään pitkiä aikoja yksin kotona.

Ohjattu ja turvallinen vapaa-ajan toiminta ehkäisisi yksinäisyyttä, lisäisi lasten osallisuutta ja vahvistaisi yhteisöllisyyttä. Se toimisi myös ennaltaehkäisevänä työnä syrjäytymistä vastaan.

Isovanhemmuus ei olisi enää vaihtoehto loma-aikojen lastenhoidon ratkaisuna.

Ja vanhemmat pystyisivät lomailemaan myös samaan aikaan, yhdessä koko perheen kanssa.

Ehdotus toiminnan järjestämisestä

Ehdotan, että Alavieska käynnistää fritidshem-tyyppisen vapaa-ajan kodin pilotin yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

Toimintaa voitaisiin järjestää esimerkiksi koulun tiloissa, joissa on valmiiksi keittiö- ja liikuntamahdollisuudet sekä turvallinen ympäristö.

Toiminta kattaisi koulupäivien aamu- ja iltapäiväajat sekä koulun loma-ajat, ja se olisi suunnattu 1.–6.-luokkalaisille lapsille.

Hyödyt kunnalle

- Helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista
- Tukee yksinhuoltajaperheitä ja perheitä, joilla ei ole tukiverkkoa
- Vahvistaa lasten hyvinvointia ja ehkäisee yksinäisyyttä
- Luo työllistymismahdollisuuksia mm. ohjaajille ja kasvatuksen ammattilaisille
- Nostaa Alavieskan imagoa lapsi- ja perheystävällisenä kuntana
- Tekee kunnasta houkuttelevamman lapsiperheille

Ehdotus

Esitän, että Alavieskan kunta selvittää mahdollisuudet käynnistää fritidshem-tyyppisen vapaa-ajan kodin pilotin, joka tarjoaisi 1.–6.-luokkalaisille lapsille ohjattua toimintaa koulun yhteydessä aamuisin, iltapäivisin ja loma-aikoina.

Selvityksessä arvioidaan kustannukset, henkilöstötarpeet, tilaratkaisut sekä maksuluokitusmalli.

Ehdotankin, että kunta ottaa aloitteen huomioon ja varaa siihen budjettia taloussuunnitelmassa.

Tavoitteena pilotoida toimintaa vuoden 2026 aikana ja laajentaa sitä myöhemmin pysyväksi osaksi Alavieskan perheiden palveluja.

Laura Verronen

27.10.2025
ALAVIESKA